

**Az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény [Itv.]
módosításai
a 2018. évi LXXXII. törvény előírásai alapján**

I. Hatályba lépett a kihirdetést követő napon, 2018. november 24-én

1. Illetékmentes eljárások [Itv. 33. §-a (2) bekezdésének 23. pontja és új 73. pontja]

A NAV-ról szóló törvény önállóan nevesíti az állami adóhatóság vámigazgatási és jövedéki igazgatási jogkörében ellátandó feladatait. Ebből következően az adóügynek nem minősülő jövedéki ügyek (engedélyezés, nyilvántartásba vétel) kezdeményezésekor a hatályos szabályok szerint nem érvényesíthető az adó-, járulék- és vámigazgatási ügyekre vonatkozó eljárási illetékmentességi rendelkezés. Mivel 2018. január 1-jétől az adózási szabályokat a jövedéki ügyekben is alkalmazni kell, a módosítás az illetékmentességi rendelkezést ezen eljárásokra is kiterjeszti.

Az egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdítására a születés, az életben lét, a haláleset, a házasságkötés, a bejegyzett élettársi kapcsolat, a lakóhely és/vagy a tartózkodási hely, továbbá a büntetlen előélet tárgyában a tagállamok által kiadott köziratokhoz az érintett közokirat átvételére jogosult személy kérelmére csatolni kell a 2016/1191. rendeletnek megfelelően készült többnyelvű formanyomtatványt.

A hivatkozott rendelet rögzíti a tagállamok azon kötelezettségét, amely szerint biztosítani kell, hogy a többnyelvű formanyomtatványok kiállításának a díja ne haladja meg az adott többnyelvű formanyomtatvány vagy a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokirat – közülük is az alacsonyabb – előállítási költségét. A hatályos szabályozásból 3.000 forint általános tételű eljárási illetékfizetési kötelezettség keletkezne. Figyelemmel arra, hogy ezen formanyomtatvány kiállításának költsége ennél jóval kisebb, továbbá az anyakönyvi kivonat kiállítása illetékmentes, az új előírás a többnyelvű formanyomtatványok kiállításához eljárási illetékmentességet kapcsol.

2. Illetékmentes a polgári és közigazgatási ügyekben [Itv. 57. §-a (1) bekezdésének a) pontja]

A módosítás előtti előírás illetékmentességet biztosít azon jogorvoslati eljárásokban, amelyeket a felek beadványuk visszautasítása, illetve az eljárás megszüntetése miatt kezdeményeznek, ha az eljárás megszüntetésének oka, hogy a beadványt vissza kellett volna utasítani, a PP. 259. §-a szerinti eljárás megszüntetési tényállás valósult meg, illetve a fél megszegte az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályokat. Ugyanakkor az illetéktörvényi szabályozás mérsékelt illetékfizetési kötelezettséget ír elő, ha a bíróság a beadványt visszautasítja, illetve az eljárást a fentiekben nevesített okok miatt megszünteti.

A 2018. január 1-jétől hatályba lépett PP. a korábbi eljárásjogi szabályhoz képest sokkal részletesebben, pontosabban meghatározza a beadványok tartalmát, illetve azok előterjesztésének elősegítése céljából – a jogi képviselő nélkül eljáró fél részére előírja a nyomtatvány igénybevételenek a kötelezettségét.

Az újfajta szabályozási koncepció alapján sokkal kisebb a valószínűsége annak, hogy a beadvány alaki kellei hibásak, hiányosak, mindemellett a mérsékelt illeték megfizetésével összefüggő bírósági, adóhatósági adminisztratív terhek aránytalanul magasak a mérsékelt illetékből származó bevételhez képest.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a mérsékelt illeték jogi intézménye önmagában nem ösztönzi a feleket a hiánytalan, elbírálásra alkalmas beadványok előterjesztésére. Ilyen körülmények között indokolatlan a mérsékelt illeték jogintézményének a fenntartása. Ezért a módosítás illetékmentességet fogalmaz meg azokra az esetekre vonatkozóan, amikor az eljárást megindító beadványt a bíróság visszautasítja, vagy az eljárást azért szünteti meg, mert a beadványt vissza kellett volna utasítani, illetve az eljárás megszüntetését a PP. 259. §-ában foglalt okok miatt vagy az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok megszegése okán kell megszüntetni.

3. Elektronikus eljáráshoz kapcsolódó illetékfizetés [Itv. 73. § (4) és (5) bekezdése]

Az elektronikus eljáráshoz kapcsolódó – banki átutalással történő – illetékfizetés módosítás előtti részletszabályai hiányosak, mivel nem rögzíteti az átutalás közleményrovatában feltüntetendő adatok körét, amelyek segítségével az illeték megfizetésének ténye aggálymentesen azonosítható. A módosítás egyfelől ezt a hiányt orvosolja, másfelől pontosítja a szabályozást, mivel – az elektronikus úton kezdeményezett építésügyi hatósági, valamint az azokban szükséges szakhatósági eljárások kivételével – az elektronikus eljárásokban nincs lehetőség a készpénz átutalási megbízás útján történő illetékfizetésre. Így szükségtelen az Itv. 73. §-ának (5) bekezdésében az Itv. 73. §-a (4) bekezdésére utalni.

4. Megfizetett illeték visszatérítése [Itv. 81. §-ának (3) bekezdése]

A módosítás szerint azokban az eljárásokban, amelyekben a bíróság a beadványt visszautasítja, illetve az eljárást azért szünteti meg, mert a beadványt vissza kellett volna utasítani, vagy a PP. 259. §-a szerinti eljárás-megszüntetési ok következett be, illetve a fél az elektronikus kapcsolattartás szabályait megszegte, a mérsékelt illeték megfizetése helyett illetékmentesség érvényesíthető. Az illetékmentesség bevezetésével összefüggésben a hivatkozást pontosítani kell [helyesen 57. § (1) bekezdésének a) pontja].

5. Illetékmentes szabálysértési ügyek [Itv. 57. §-a (4) bekezdésének b) pontja]

A büntető eljárásról szóló törvény (Be) értelmező rendelkezése a lakcím fogalmaként a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerinti lakcímet határozza meg. Ebbe a körbe tartozik az olyan tartózkodási hely, amely a személy- és lakcímnnyilvántartásban szerepel. Az új Be szerint a tényleges tartózkodási hely az az ingatlan, ahol a büntető eljárásban részt vevő személy ténylegesen tartózkodik, ide értve a fogva tartás helyét, illetve nem magyar állampolgár szálláshelyét is. Mivel az illetéktörvény módosítása előtti szabályozás nem a lakcímre, illetve a tényleges tartózkodási helyre, hanem a lakóhelyre és tartózkodási helyre utal a szabálysértési ügyekben kiadott jegyzőkönyvek egyszeri másolatának, illetékmentességet rögzítő rendelkezésében, az új Be fogalmi rendszere és az Itv. szabályozása közötti összhang megteremtése érdekében a módosítás ezen fogalmakkal (lakcím, tényleges tartózkodási hely) pontosítja az illetéktörvényt.

6. Hatályát veszti [Itv. 58. §-a (1) bekezdésének b) pontja, (2) és (6) bekezdése]

Mivel a módosítás szerint illetékmentes lesz az a bírósági eljárás, amelyben a beadványt a bíróság visszautasítja, vagy az eljárást azért szünteti meg, mert a beadványt vissza kellett volna utasítani, illetve az eljárás a PP. 259. §-ában foglaltak miatt, vagy az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok megszegése okán szűnik meg, a módosítás hatályon kívül helyezi azokat a rendelkezéseket, amelyek a fent említett esetekben mérsékelt illetékfizetést írnak elő, valamint a mérsékelt illetékfizetés részlet- és kapcsolódó szabályait rögzítik.